

HISTORICKÉ PARALELY

Pád Jeruzalema¹

Príčinou ich záhuby bol nejaký falošný prorok, ktorý ľuďom v meste hlásal, že Boh prikazuje, aby vystúpili do posvätného obvodu, že tam dostanú znamenie spásy. Samovládovia vtedy k ľuďom vysielali veľa svojich prorokov, ktorí hlásali, že treba vydržať a vyčkať na Božiu pomoc, aby ľudia neprebíhali k nepriateľovi... Človek v nešťastí sa dá ľahko presvedčiť. A keď mu podvodník sľubuje oslobodenie od hrôz, ktoré ho postihujú, vtedy sa trpiaci úplne oddá nádeji.

Tí podvodníci a klamári úbohý ľud ohlupovali, nebrali do úvahy jasné znamenia, ktoré ohlasovali budúce pustošenie, ale ako omámení, ako nevidiaci a bez ducha, neposlúchali Božie prikázania. Jedným z takých znamení bolo, že nad mestom sa objavila hviezda podobná širokej šabli a kométa, ktorá sa na rok rozložila vedľa nej. Ďalším bolo, keď sa ešte pred odpadnutím od Rimanov a pred povstaním, ktoré viedlo k vojne, zhromaždil ľud na sviatok Pesach; o deviatej večer oltár a chrám osvietilo tak veľké svetlo, až sa zdalo, že je jasný deň, trvalo to polhodinu. Neskúsení ľud to považoval za dobré znamenie, ale znalci posvätných kníh hneď súdili o tom, čo sa neskôr stalo. Východná brána vnútorného chrámu, medená, veľmi mohutná, ktorú večer s námahou zatváralo dvadsať mužov, a bola zaistená okovanými závorami, a mala veľmi hlboké zástrčky zapustené do prahu z jediného kusu kameňa, bola videná o šiestej ráno, ako sa sama od seba otvorila. Chrátová stráž to oznámila veliteľovi. Ten prišiel a len s ťažkosťami ju zatvoril. Prostý ľud to zase považoval za veľmi priaznivé znamenie. Vraj sám Boh im otvoril bránu dobra. Učenci však poznali, že bola zrušená bezpečnosť chrámu, že sa brána otvorila ako dar pre nepriateľa. Sami to znamenie považovali za predzvesť skazy. Niekoľko dní po sviatku, bolo vidieť ďalšie božské zjavenie, väčšie, než sa dá uveriť. Myslím, že to, čo chcem povedať, sa môže zdať ako nejaká bájka, ak by o tom nerozprávali očití svedkovia, a keby nešťastia, ktoré nasledovali, neboli tých znamení hodné. Pred západom slnka bolo po celej krajine vo vzduchu vidieť vozy a ozbrojené šíky, ako sa preháňajú v oblakoch a obkľúčujú mestá. Na sviatok Letníc vošli v noci kňazi do vnútorného chrámu, aby konali bohoslužbu, ako to bolo zvykom. Vraťeli, že najprv boli zadržaní otrasom a rachotom, potom hromadným volaním: „Odídme odtiaľ!“ A čo bolo ešte horšie: Nejaký Jéšúa, syn Anánov, prostého pôvodu, vidiečan, štyri roky pred vojnou, keď mesto žilo v hlbokom mieri a veľkom blahobyte, prišiel na slávnosť, keď si všetci po zvyku v posvätnom obvode stavali stany, aby si uctili Boha, náhle začal volať: „Hlas od východu, hlas od západu, hlas zo štyroch svetových strán, hlas proti Jeruzalemu a proti chrámu, hlas proti ženíchom a nevestám, hlas proti všetkému ľudu!“ Vodne aj v noci obchádzal ulice a toto volával. Niektorí z popredných ľudí sa pre tú zlú veštbu hnevali, toho človeka chytili a strýznili ho mnohými ranami. On však bol ticho, proti nikomu sa nehájil, len vytrvalo volal. Preto židovskí úradníci došli k názoru, a tak aj bolo, že ten muž má Božie vnuknutie, a odvedli ho k rímskemu správcovi. Tam, aj keď bol zbičovaný korbáčmi až do kosti, neprosil o milosť, nevydal ani slzu, len ako najviac mohol hlasom plačlivým na každú ranu odpovedal: „Beda Jeruzalemu!“ Albinus, ktorý bol správcom, sa ho opýtal, kto je a prečo takto volá. Na to neodpovedal, a neprestal prenášať nárek nad mestom. Až nakoniec Albinus uznal, že je to blázon a prepustil ho. Potom sa až do vojny s nikým nestýkal, a nikto ho s nikým nevidel hovoriť. Denne, ako modlitbu prednášal nárek: „Beda Jeruzalemu!“ Nezllorečil nikomu, kto ho denne bil, ani nežehnal tomu, kto mu dával jedlo. Pre všetkých mal jedinou pochmúrnu a veštiacu odpoveď. Najviac volal počas sviatkov. Tak hovoril sedem rokov a päť mesiacov. Jeho hlas neochabol.

---

¹ Jozef Flávius, *Válka Židovská II (Zkáza Jeruzaléma)*, Svoboda 1992, s. 183-186.

Prestal až potom, keď počas obliehania zbadal, že jeho veštba sa stala skutkom. Obchádzal po hradbách a ďaleko prenikajúcim hlasom volal: „Znovu beda mestu, aj ľudu, aj chrámu!“ Keď nakoniec pridal: „Beda aj mne!“ zabil ho kameň vymrštený z katapultu.

Keď to uvážime, musíme uznať, že Boh sa o ľudí stará a prv svojmu ľudu rôznymi spôsobmi ukazuje prostriedky pre záchranu. Ľudia však hynú pre svoju pochabosť a pre zlo, ktoré si sami spôsobili.

Pád Konštantínopola

„Pre naše hriechy, 20.5.1453 bolo v meste strašné znamenie. V piatok večer bolo celé mesto osvetlené tak, až si strážne mysleli, že Turci zapálili mesto; silno volali, načo sa zišlo veľa ľudí, ktorí videli, ako v chráme Božej Múdrosti, z horných okien vyrazil ohnivý plameň a na dlhý čas obklopil chrám. Keď sa dav zhromaždil, plameň sa zmenil na neopísateľné svetlo, ktoré hneď stúpalo k nebu. Niektorí z tých, ktorí to videli, začali nariekať a horko volať: „Pane, zmiluj sa!“ Keď to svetlo dosiahlo nebo, to sa otvorilo a prijímúce svetlo sa zatvorilo“².

„Ráno o tom povedali patriarchovi. Patriarcha Atanáž zvolal šľachtu a všetkých radcov, šiel za cisárom a povedal: „Cisár, všetko čo bolo dávno o tomto meste povedané vieš. A teraz sa zase stalo iné hrozné znamenie. Neopísateľne svetlo, ktoré videli v chráme svätej Múdrosti spolu s nachádzajúcimi sa tam lampami, ekumenickými arcipastiermi a zbožnými cisármi, aj Božím anjelom, ktorého Boh postavil pri cisárovi Justiniánovi chrániť ten svätý a veľký chrám a toto mesto, túto noc odišiel na nebo. A to znamená, že Božia blahosklonnosť a milosrdenstvo od nás odišli, a Boh chce odovzdať toto mesto našim nepriateľom pre naše hriechy“, potom mu predstavil mužov, ktorí ten zázrak videli“³.

„Na druhý deň po tom, ako sa ľudia dopočuli o odídení Svätého Ducha, sa všetci začali lúčiť, a dopadol na nich strach a chvenie. Patriarcha ich posilňoval a prosil, aby nestrácali nádej: „Buďte odvážne, deti, odvážne, hovoril, svoju spásu vložíme do rúk Pánu Bohu, z celej duše k Nemu pozdvihneme svoje ruky a oči, a On nás zbaví našich nepriateľov a všetky ich zábery proti nám zničí“. Takými a mnohými inými slovami posilňoval národ“⁴.

„Potom biskupi s celým posvätným zhromaždením, obchádzali múry mesta každý deň. Prosili o Božie zľutovanie a so slzami hovorili... Takými a mnohými inými prosebnými slovami sa modlili každý deň v nádeji na svoju záchranu. A všetci ľudia prichádzali k svätým Božím chrámom, plakali a nariekali, a vystierali svoje ruky k nebu prosiac Boha o zľutovanie. Ale, koľkou Božou milosťou a darmi, a dobrodeniami prečistej Božej Matky boli predtým poctení, o toľkú boli teraz pre svoje hriechy obráni, boli obráni o Božie zľutovanie a milosrdenstvo. Pán hovorí: „Aj keď vystriete svoje ruky ku Mne, odvrátim od vás svoj zrak, aj keď sa budete veľa modliť, nebudem počúvať...“⁵, a tiež: „Čo robíte nenávidí moja duša“⁶. Takej odpovede sme aj my dnes pre naše hriechy hodní, a naše prosby a modlitby nie sú Bohu milé“⁷.

„O siedmej večer nad mestom nastalo veľké zatmenie, ovzdušie bolo dusné, nad mestom sa to prejavilo žalostným spôsobom, z neba padali obrovské červené kvapky, veľkosťou podobné oku byvola, ktoré na zemi ležali dlhý čas, čo všetkých ľudí udivilo, všetkých opanoval veľký

² Лицевой летописный свод XVI века, Русь (1452-1467 от В.Х.), книга 14, Москва 2022, s. 376-378.

³ Лицевой летописный свод XVI века, Русь (1452-1467 от В.Х.), книга 14, Москва 2022, s. 379.

⁴ Лицевой летописный свод XVI века, Русь (1452-1467 от В.Х.), книга 14, Москва 2022, s. 383.

⁵ Iz 1, 15.

⁶ Pоговнaja: Iz 1, 14. „Vaše novmesiace a sviatky z duše nenávidím“.

⁷ Лицевой летописный свод XVI века, Русь (1452-1467 от В.Х.), книга 14, Москва 2022, s. 384-387.

smútok a hrôza. Patriarcha s klérom zase navštívili cisára, povedal mu: „Cisár, všetko čo bolo dávno o tomto meste povedané dobre vieš, aj odídenie Svätého Ducha si videl. Aj toto znamenie predpovedá záhubu tohto mesta...“⁸.

„Keď cisár počul o Božej vôli, odišiel do chrámu, padol na zem a prosil Boha o zľutovanie a odpustenie hriechov. Po pokání sa rozlúčil s patriarchom a s celým klérom, aj s cisárovnou, a poklonil sa na všetky strany až po zem. Cisár, keď vyšiel z chrámu, len povedal: „Kto chce trpieť za Božiu cirkev a pravoslávnu kresťanskú vieru, nech ide so mnou“⁹.

„Cisár padol 29.5.1453 na deň Zoslania Svätého Ducha. Naplnilo sa povedané: Konštantínom založené, Konštantínom sa končí, pretože hriechy sú po čase odsúdené Božím súdom, lebo: „*Zločiny a bezprávia zničia tróny mocných*“¹⁰. Ó, aká veľká je moc žihadla hriechu! Ó, koľko zla prináša zločin!...“¹¹.

---

⁸ Лицевой летописный свод XVI века, Русь (1452-1467 от В.Х.), книга 14, Москва 2022, s. 420-422.

⁹ Лицевой летописный свод XVI века, Русь (1452-1467 от В.Х.), книга 14, Москва 2022, s. 441-444.

¹⁰ Porovnaj: Múd 5, 24. Verš sa nachádza len v Septuaginte a cirkevnoslovanskom preklade.

¹¹ Лицевой летописный свод XVI века, Русь (1452-1467 от В.Х.), книга 14, Москва 2022, s. 448-449.